

Δημήτριος Β. Λάσκος

«Μὲ ὁδηγὸ τὴν ἀγάπη γιὰ τὴν Τέχνη
καὶ μὲ προίκα τὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ σπουδὴ»
Ο ΥΠΟ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΜΠΑΛΑΓΕΩΡΓΟΥ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΧΟΡΟΣ
ΨΑΛΤΩΝ «ΤΡΙΚΚΗΣ ΜΕΛΩΔΟΙ» ΚΑΙ ΤΑ ΕΙΚΟΣΑΧΡΟΝΑ
ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗΣ ΤΟΥ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ

Ἡ μουσικὴ μας, βυζαντινὴ καὶ μεταβυζαντινὴ, ἀναδείχθηκε, καλλιεργήθηκε καὶ ἐξελίχθηκε σὲ ὑψηλὴ τέχνη. Ὡς μέσο στὴ λατρεία εἶναι ὑπόθεση τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία πάντοτε ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν προαγωγή της, τὴν καλὴ τῆς χρῆση καὶ τὴν ἐντελὴ μόρφωση τῶν ἀσχολουμένων μὲ αὐτή. Ὡς τέχνη εἶναι ἐπιστημονικὴ ὑπόθεση καὶ ὑπηρετεῖται ἀπὸ μουσικὰ σωματεῖα, συλλόγους, ὠδεῖα, ἰδρύματα, ἀλλὰ κυρίως ἀπὸ τὰ Πανεπιστήμια ποὺ ἀποτελοῦν τὰ κέντρα συστηματικῆς σπουδῆς καὶ ἔρευνας τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης.

Ἡ μουσικὴ μας βλάστησε στὸν ἐκκλησιαστικὸ περίβολο καὶ ὑπηρετήθηκε ἀπὸ μιὰ χορεία μεγάλων μελουργῶν καὶ ψαλτῶν, μιὰ πολυπληθέστατη σύναξη ἐλλήνων συνθετῶν οἱ ὁποῖοι συγκροτοῦν τὸν ἐλληνικὸ μουσικὸ πολιτισμό. Τὸ ἔργο αὐτῶν τῶν ὑπερχιλίων ἐπώνυμων συνθετῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας μουσικῆς, ἀποτελεῖ τὴν μουσικὴ μας ταυτότητα, κατατασσόμενο στὰ ὑψηλότερα κληροδοτήματά μας καὶ ἀπαιτεῖ ἀπὸ ἐμᾶς προσεκτικὴ προσέγγιση, προσήκουσα ἀναγνώριση, καὶ γνήσια, αὐθεντικὴ ἀπόδοση τῶν ποικίλων ἐκφράσεων καὶ μορφῶν του. Ἀπὸ αὐτὰ πιάνεται τὸ μεράκι καὶ τὸ χρέος ἡμῶν τῶν νεοελλήνων γιὰ τὴν ἔρευνα καὶ σπουδὴ αὐτῆς τῆς τέχνης καὶ τῆς παράδοσης, ὥστε νὰ γνωστοποιηθεῖ ὅλο της τὸ μεγαλεῖο, νὰ παρουσιασθοῦν οἱ συντελεστές της καὶ νὰ ξανάρθουν στὰ χεῖλη τῶν συνεχιστῶν δασκάλων καὶ ψαλτῶν τὰ ἀπαράμιλλα ἔργα τῆς μονοφωνικῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἐλληνικῆς μουσικῆς. Γιὰ νὰ ἐπιτευχθοῦν οἱ στόχοι αὐτοί, ἀπαιτεῖται ἀγάπη πρὸς τὴν τέχνη αὐτή, πρόθυμη ἄμιλλα ἀλλὰ καὶ γνώση ποὺ ἔρχεται μέσα ἀπὸ τὴν σπουδὴ καὶ τὴν σωστὴ καὶ πολὺπτυχη κατάρτιση πάντων τῶν φιλομούσων.

Μὲ προοπτικὴ τὴν πραγματοποίησι τῶν προαναφερόμενων ἐπιδιώξεων, μὲ ὁδηγὸ τὴν ἀγάπη πρὸς τὴν Ψαλτικὴ Τέχνη καὶ μὲ προίκα τὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ σπουδὴ τῆς Τέχνης αὐτῆς, μιὰ ομάδα φίλων ἀποφάσισε νὰ ἐνώσει τίς φωνές της καὶ νὰ ὀργανώσει ἕναν Χορὸ Ψαλτῶν στὴν

πόλη τῶν Τρικάλων, φανερώνοντας, τόσο μέσα ἀπὸ τὶς λατρευτικὲς πράξεις ὅσο καὶ μέσα ἀπὸ δημόσιες συνάξεις καὶ ἐκδηλώσεις, τὸν πολύηχο ὠκεανὸ καὶ τὶς ποικίλες μορφὲς τῆς μουσικῆς μας παράδοσης. Ἔργο, δηλαδή, τοῦ Χοροῦ εἶναι ἡ ἐνασχόληση μὲ τὰ δημιουργήματα τῆς βυζαντινῆς καὶ μεταβυζαντινῆς μελοποιίας καὶ στηρίζεται στὴν ἐπιστημονικὴ τεκμηρίωση, τὴν ἱστορικὴ ἐξακρίβωση καὶ τὴν γνήσια καὶ ὀρθὴ ἔκφραση τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. Ἡ σπουδὴ τῆς μορφολογίας τῆς μουσικῆς αὐτῆς, γίνεται μὲ τὴν μορφή μαθημάτων-σεμιναρίων, κατὰ τὰ ὁποῖα ὁ Χορὸς μαθητεύει καὶ ψάλλει συγκεκριμένα, γιὰ τὴν προγραμματισμένη κάθε φορὰ περίσταση, μαθήματα. Ἡ φροντίδα, ἡ ἐπιλογή καὶ ἡ διδασκαλία –μὲ ἐπιστημονικὲς ἀναφορὰς σὲ θέματα ἱστορικά, μορφολογικά, ἐξηγητικὰ τῆς σημειογραφίας καὶ ὅ,τι ἄλλο– τῶν μαθημάτων αὐτῶν εἶναι ἔργο τοῦ ὑποσημειούμενου Δημητρίου Κων. Μπαλαγεώργου, Λέκτορος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας στὸ Τμῆμα Μουσικῶν Σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ βοηθοῦ-ἀναπληρωτοῦ χοράρχου τοῦ χοροῦ ψαλτῶν «Οἱ Μαῖστορες τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης» τοῦ Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος...

Μέλη τοῦ χοροῦ εἶναι φίλοι ψάλτες καὶ μαθητὲς τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης τῆς περιοχῆς τοῦ νομοῦ Τρικάλων, μὲ μεράκι καὶ ὄρεξη γιὰ μάθηση ἀλλὰ καὶ σοβαρότητα καὶ ἦθος, κριτήρια ἀπαραίτητα σὲ καλλιτέχνες ποὺ θέλουν νὰ κερδίσουν τὴν Τέχνη. Ἡ φιλικὴ αὐτὴ παρέα εἶναι ἀνοικτὴ καὶ σὲ ἄλλους φιλότεχνους ποὺ φλογίζονται ἀπὸ τὸν ἴδιο ζῆλο καὶ εἶναι ὀπλισμένοι μὲ τὶς ἴδιες ἀρετὲς. Αὐτὴ τὴν Τέχνη θέλει νὰ διακοπήσει καὶ ὁ νείδρουθεις χορὸς ψαλτῶν τῆς πόλεώς μας.

Ἔκρινα λυσιτελέστερο, καὶ ἀντὶ ἄλλου προλόγου, νὰ ἀφήσω τὸν τιμώμενο σήμερα Δημήτριο Μπαλαγεώργο νὰ γράψει τὸ προοίμιο σ' αὐτὸν ἐδῶ τὸν λόγο, δανειζόμενος τὶς πρῶτες παραγράφους ἀπὸ ἀδημοσίευτη ἐπιστολὴ του ποὺ ἀπεστάλη στὰ μέλη τῆς ψαλτικῆς κοινότητας τῆς πόλεως καὶ τῆς εὐρύτερης περιοχῆς τῶν Τρικάλων στὶς ἀρχὲς τοῦ Φθινοπώρου τοῦ ἔτους 2004, γιὰ νὰ μᾶς παρουσιάσει ὁ ἴδιος τὶς προθέσεις του καὶ τὶς ἐπιθυμίες του ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ ἀντιληφθοῦμε ἐξ ἀρχῆς τὴν βαρύτητα τοῦ σκοποῦ του καὶ τὸ ὑψηλὸ αἶσθημα τῆς εὐθύνης γιὰ τὸ ἔργο ποὺ ἀναλάμβανε, καὶ τὸ γενικότερο

σκεπτικό του γύρω από την ανάγκη ίδρυσης χοροῦ ψαλτῶν στήν γενέτειρα πόλη του¹.

Ἡ προσωπική μου συμβολή στο παρὸν Συνέδριο δὲ περιοριθεῖ σὲ μιὰ συνοπτικὴ παρουσίαση τῶν λόγων καὶ τῶν σκοπῶν τῆς δημιουργίας ἀλλὰ καὶ τῆς συνολικῆς ἱστορικῆς καλλιτεχνικῆς πορείας τοῦ ὑπὸ Δημητρίου Κων. Μπαλαγεώργου ἰδρυθέντος χοροῦ ψαλτῶν «Τρίκκης Μελωδοί» τὴν τελευταία εἰκοσαετία· καὶ τὴν χαρακτηρίζω συνοπτικὴ διότι ἡ εἰκοσαετὴς δράση τοῦ χοροῦ, ὑπὸ τῆ συνεχῆ ἐπιστασία καὶ διεύθυνση τοῦ Δημητρίου Κων. Μπαλαγεώργου, προσφέρει πολλὰ περισσότερα στοιχεῖα ἀπὸ ὅσα δὲ παρουσιασθοῦν στὴ συνέχεια καὶ τὰ ὅποια δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καταγραφοῦν σὲ λίγες σελίδες ἢ νὰ καλυφθοῦν ἀπὸ μία σύντομη εἰσήγηση². Προσαρμοζόμενος, λοιπόν, στὶς ἀνάγκες τῆς παρούσας σύναξης, δὲ ἀποπειραθῶ νὰ φωτίσω τὶς βασικότερες καὶ κατὰ τεκμήριο σημαντικότερες πτυχὲς τοῦ θέματος.

Ἡ εὐρύτερη περιοχὴ τῆς δυτικοδεσσαλίας καὶ εἰδικότερα αὐτῆ τῶν Τρικάλων παρουσιάζει μιὰ συνεχῆ καὶ ἀδιάλειπτη, ὑψηλοῦ ἐπέδου ἐκκλησιαστικὴ παιδεία. Ἀπὸ τὰ πρῶτα χριστιανικὰ χρόνια καὶ πολὺ περισσότερο κατὰ τὰ χρόνια τοῦ Βυζαντίου καὶ τῆς ὀθωμανοκρατίας, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ κατ' αὐτὸν τὸν πρόσφατο 20^ο αἰῶνα, ἡ ἀνάρρηση σημαντικῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν στὴ δέση τῶν ἐπισκόπων ἐπέφερε μιὰ ἀξιόλογη ἀνθήση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς. Ἡ γειτνίασὴ τῆς, ἐπιπλέον, μὲ τὰ ἀκμάζοντα μοναστηριακὰ καθιδρύματα τῆς Νότιας Πίνδου καὶ κυρίως μὲ αὐτὰ τῶν Ἁγίων Μετεώρων, καθὼς καὶ οἱ ἰσχυροὶ πνευματικοὶ δεσμοὶ μὲ τὸ ἀγιώνυμο ὄρος συνετέλεσε ἐπίσης κατὰ πολὺ στὴν ὑψηλὴ πνευματικότητα τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς καὶ στὴν ἄμεση καὶ στενότατη ἐπαφὴ τους μὲ τὰ ἐκκλησιαστικὰ δρώμενα. Καρπὸς αὐτῆς τῆς βιωματικῆς σχέσης τῶν πιστῶν μὲ τὰ θέματα τῆς ὀρθόδοξης λατρείας

¹ Ἡ δακτυλογραφημένη αὐτὴ ἐπιστολὴ τοῦ Δημητρίου Μπαλαγεώργου διενεμήθηκε κατὰ τὸ πρῶτο εἰκοσαήμερο τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 2004 σὲ σαράντα-πενήντα ἀποδέκτες. Ἀπὸ αὐτοῦς, περίπου οἱ εἴκοσι, μεταξὺ αὐτῶν καὶ ὁ γράφων, ἀνταποκρίθηκαν στὸ κάλεσμα τοῦ συντάκτη τῆς.

² Σύντομο ἱστορικὸ τῶν ἐμφανίσεων τοῦ χοροῦ, ἀπὸ τῆ σύστασή του μέχρι καὶ τὸ ἔτος 2019, ἔχει ἀναρτηθεῖ στὸ ἱστολόγιο trikkis.wordpress.com. Ἐδῶ παρουσιάζεται μόνο ἓνα μικρὸ μέρος αὐτῶν.

υπήρξε ἀναμφισβήτητα καὶ ἡ ἀνάπτυξη καὶ καλλιέργεια τῶν ἐκκλησιαστικῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν στίς ἐν λόγῳ ἐπαρχίες, καὶ ἀσφαλῶς καὶ τῆς ψαλτικῆς τέχνης, μὲ τὴν ἀνάδειξη σημαντικῶν ψαλτικῶν προσωπικοτήτων καὶ –στοὺς ἔσχατους χρόνους– τῆ δημιουργία τῶν κατὰ τόπους σωματείων ἱεροψαλτῶν ἢ ἄλλων ψαλτικῶν χορῶν³. Δὲν εἶναι, μάλιστα, τυχαῖο τὸ γεγονός ὅτι καὶ κατὰ τις τελευταῖες δεκαετίες παρατηρεῖται μιὰ προσπάθεια ἀνάδειξης, προβολῆς καὶ φανέρωσης –μιὰ προσπάθεια ποὺ βρίσκεται ἀκόμη καὶ σήμερα ἐν ἐξελίξει– τοῦ ἔργου τῶν Τρικκαίων μελοποιῶν καὶ παράλληλα μιὰ σοβαρὴ ἀπόπειρα ἀναβίωσης τοῦ κοσμικοῦ, ἐνοριακοῦ τύπου τῶν ἀκολουθιῶν στίς μητροπολιτικὲς περιφέρειες καὶ κυρίως στὰ ἀστικά κέντρα τῶν συγκεκριμένων περιοχῶν.

Στίς ἀρχὲς τοῦ φθινοπώρου τοῦ 2004, λοιπόν, μιὰ ομάδα ψαλτῶν καὶ σπουδαστῶν τῆς ψαλτικῆς στίς δύο Σχολὲς Βυζαντινῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς ποὺ λειτουργοῦσαν στὴν περιοχή (στὰ Τρίκαλα καὶ τὴν Καλαμπάκα), ἔγιναν ἀποδέκτες μιᾶς πρωτότυπης πρότασης-πρόσκλησης γιὰ τὴ συμμετοχὴ τους στὴν ἴδρυση ἐνὸς νέου χοροῦ ψαλτῶν. Σ’ αὐτὸ τὸ «*Υπόμνημα περὶ Ψαλτικῆς Τέχνης καὶ περὶ ἰδρύσεως Χοροῦ Ψαλτῶν στὴν πόλη τῶν Τρικάλων*», ποὺ συνέταξε καὶ ἀπέστειλε ὁ λέκτωρ –τότε– τοῦ Τμήματος Μουσικῶν Σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Δημήτριος Κων. Μπαλαγεώργος καὶ μέρος του πρωτοδημοσιοποιεῖται σήμερα, ὁ ἀποστολέας ἐκδέτει ἐν συντομίᾳ τοὺς λόγους ποὺ τὸν ὀδήγησαν στὴν ἀπόφαση σύστασης νέου ψαλτικοῦ χοροῦ στὰ Τρίκαλα, ἐξηγεῖ καὶ ἐξηγεῖται, καὶ καλεῖ καὶ προσκαλεῖ κάθε φιλόμουσο καὶ φιλότεχνο, ἔμπειρο ἢ μαθητευόμενο ψάλτη καὶ κάθε ἀσχολούμενο, ὅλους ὅσοι ἔχουν μεράκι καὶ ζῆλο καὶ ἦθος καὶ σοβαρότητα καὶ προπαντὸς ἀγάπη γιὰ τὴν ψαλτικὴ καὶ θέλουν νὰ «*κερδίσουν τὴν Τέχνη*», ὅπως γράφει ὁ ἴδιος, γιὰ νὰ συνταχθοῦν μαζί του καὶ νὰ τὸν πλαισιώσουν.

³ Τὴν πεντηκονταετία 1974-2024 δημιουργήθηκαν ἀρκετὰ ψαλτικά σχήματα στὴν εὐρύτερη περιοχή Τρικάλων, μὲ μικρὴ ἢ μεγαλύτερη καλλιτεχνικὴ δράση. Ἀπὸ αὐτὰ κάποια εὐδοκίμησαν καὶ παρέμειναν καὶ ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν ἓνα εὐρὺ πεδίο πολιτιστικῶν δραστηριοτήτων, ὅπως ἐπὶ παραδείγματι τὸ Σωματεῖο Ἱεροψαλτῶν Ν. Τρικάλων «*Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός*» (ἰδρ. τὸ 1974 στὰ Τρίκαλα), ὁ Σύλλογος Φίλων Παραδοσιακῆς Μουσικῆς καὶ Ψαλτικῆς Τέχνης «*Ὁ Ἅγιος Βησσαρίων*» (ἰδρ. στίς ἀρχὲς τῆς δεκαετίας τοῦ 1990 στὴν Καλαμπάκα) καὶ ἡ ἀρκετὰ δραστήρια Χορωδία τῆς Σχολῆς Βυζαντινῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Τὸ κάλεσμά του αὐτὸ προσέλκυσε ἀρχικὰ μιὰ εὐάριθμη ὁμάδα τρικαλινῶν ψαλτῶν, μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὑπῆρξαν συνεργάτες του καὶ συνέψαλαν μαζί του ἀπὸ τὰ φοιτητικὰ τους χρόνια. Κι ἔτσι, σχηματίστηκε ὁ πρῶτος καὶ βασικὸς πυρήνας μελῶν τοῦ νεοσύστατου χοροῦ. Σ' αὐτὴ τὴν ἀρχικὴ ὁμάδα προστέθηκαν πολὺ γρήγορα καὶ ἀρκετοὶ τρικαλινοὶ φοιτητὲς ποὺ σπούδαζαν στὰ Πανεπιστήμια τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἐνισχύθηκε καὶ ἀπὸ ἄλλους φίλους καὶ συνεργάτες τοῦ Δημητρίου Μπαλαγεώργου, φοιτητὲς του οἱ περισσότεροὶ στὸ Τμῆμα Μουσικῶν Σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, καὶ ἀπὸ ὑποψηφίους διδάκτορες ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ψάλτες τῶν ὄμορων περιοχῶν Λαρίσης καὶ Καρδίτσας. Ἡ ἐκκρεμότητα τῆς ἐπωνυμίας τοῦ νεοεμφανιζόμενου ψαλτικῆς σχήματος ἔλαβε τέλος λίγες ἑβδομάδες ἀργότερα – γιὰ τὴν ἱστορία, ὀνοματοδότης τοῦ χοροῦ ἦταν ὁ κ. Ἀθανάσιος Λαγάρας, ἰδρυτικὸ μέλος, πρωτοψάλτης τότε τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου στὸ Γενέσι Τρικάλων.

Λίγα χρόνια ἀργότερα, τὸν Μάρτιο τοῦ 2010, ὁ μὴ κερδοσκοπικός, καλλιτεχνικὸς ὀργανισμὸς μὲ τὴν ἐπωνυμία «Τρίκκης Μελῳδοί» ἔλαβε καὶ νομικὴ ὑπόσταση, μὲ τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 133/2010 ἔγκριση τοῦ Πρωτοδικείου Τρικάλων⁴.

Στὸ ἐγκεκριμένο καταστατικὸ ἔγγραφο τοῦ καλλιτεχνικοῦ σωματείου –συνταχθὲν καὶ αὐτὸ ὑπὸ Δημητρίου Μπαλαγεώργου– ἀναφέρονται ὅλα τὰ σχετικὰ μὲ τὴ λειτουργία του: τὰ διοικητικῆς φύσεως ζητήματα, οἱ ὑποχρεώσεις τῶν μελῶν καὶ οἱ ἐπιδιώξεις καὶ οἱ σκοποὶ τοῦ σωματείου, καὶ οἱ τρόποι μὲ τοὺς ὁποίους αὐτοὶ δὰ ἐπιτευχθοῦν. Ἀναφέρεται, χαρακτηριστικὰ:

⁴ Τὸ Σωματεῖο ἀναγνωρίστηκε μὲ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 133/2010 ἀπόφαση τοῦ Πρωτοδικείου Τρικάλων καὶ καταχωρήθηκε στὸ τηρούμενο σὲ αὐτὸ σχετικὸ βιβλίο ἀναγνωρισμένων σωματείων μὲ αὐξοῦσα ἀριθμὸ 26/2011 καὶ ἀριθμὸ Γενικοῦ Μητρώου 1435/2011. Ἐπιπλέον, ἔχει ἐγγραφεῖ στὸ Μητρώο Πολιτιστικῶν Φορέων τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ μὲ ἀρ. μητρώου 6616. Ὡς ἰδρυτικὰ μέλη του ὑπογράφουν οἱ: Ἀλεξίου Γεώργιος, Βούλγαρης Λάμπρος, Κάλλος Γεώργιος, Καραλῆς Κωνσταντῖνος, Καρανίκας Χρῆστος, Καραῖσης Ἀθανάσιος, Καρούτης Θεοφάνης, Κουβελᾶς Ἰωάννης, Κωτούλας Ἀπόστολος, Λαγάρας Ἀθανάσιος, Λάσκος Βάιος, Λάσκος Δημήτριος, Λάσκος Στυλιανός, Λάσκος Χριστόφορος, Λεμονᾶς Νικόλαος, Μπαλαγεώργος Δημήτριος, Μπίτος Ἀνδρέας, Νίκου Ἀθανάσιος, Ντίνας Ἀριστείδης, Ντιντῆς Χρῆστος, Σαργιώτης Δημήτριος, Τζόκας Φώτιος, Φροξυλιᾶς Κωνσταντῖνος, Χατζηδάκης Μιχαήλ, Χατζῆς Στυλιανός.

Κύριος σκοπός και βασική επιδίωξη του Χοροῦ εἶναι ἡ διὰ παντὸς προσφόρου μέσου συστηματικὴ καλλιέργεια καὶ προώθηση τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης μὲ τὴν ἀμιγῆ διάδοση καὶ προβολὴ αὐτῆς, μέσα ἀπὸ τὴν ἐπιστημονικὴ τεκμηρίωση καὶ μὲ καλλιτεχνικὲς ἀξιώσεις, τὴν ἀνάδειξη τοῦ ἔργου τῶν βυζαντινῶν καὶ μεταβυζαντινῶν Ἑλλήνων μελουργῶν καὶ τὴν συμμετοχὴ του σὲ λατρευτικὲς συνάξεις. Εἰδικώτερα, ἐπιδιώκεται [...]

α. ἡ δημιουργία πνεύματος ὁμοθυμίας, σύμπνοιας καὶ ἀγάπης μεταξὺ των μελῶν, γιὰ τὴν πνευματικὴ τους καλλιέργεια καὶ μιὰ καρποφόρα συνεργασία

β. ἡ καλλιέργεια καὶ φανέρωση τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης

γ. ἡ προβολὴ τῆς δημοτικῆς μουσικῆς στὰ πλαίσια τῆς γνήσιας ἑλληνικῆς παράδοσης.

Γιὰ τὴν ἐκπλήρωση καὶ ἐπιτυχία τῶν ἀνωτέρω σκοπῶν τὸ σωματεῖο μπορεῖ

α. νὰ συγκροτεῖ Χορὸ Ψαλτῶν, χορωδία, ὄρχήστρα, πού νὰ λειτουργοῦν ὡς καλλιτεχνικὰ σχήματα

β. νὰ ὀργανώνει καὶ νὰ συμμετέχει σὲ πάσης φύσεως ἐπιστημονικὲς καὶ πολιτιστικὲς ἐκδηλώσεις στὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικὸ

γ. νὰ διοργανώνει μαθήματα, μουσικὰ ἐργαστήρια καὶ ἐκδηλώσεις, γιὰ μάθηση καὶ προβολὴ τῆς ἑλληνικῆς μας μουσικῆς, κ.ἄ.

Πρόεδρος, καλλιτεχνικὸς διευθυντὴς καὶ χοράρχης ὀρίσθηκε ὁ ἰδρυτὴς του, Δημήτριος Κων. Μπαλαγεώργος, ἡ μέριμνα καὶ ἀνύστακτη φροντίδα τοῦ ὁποίου γιὰ τὴν καλλιτεχνικὴ πρόοδο τοῦ νεοεμφανιζόμενου χοροῦ ὑπῆρξε ἐξ ἀρχῆς ἔντονη, συνεχὴς καὶ συστηματικὴ.

Καὶ εἶναι γεγονός, ὅτι τὸ νέο ψαλτικὸ σχῆμα ἐκπλήρωσε σὲ μεγάλο βαθμὸ τίς προσδοκίες τοῦ ἰδρυτοῦ του. Καὶ ἡ Τέχνη «κερδήθηκε» καὶ προβλήθηκε, καὶ πνεῦμα ὁμοθυμίας καὶ σύμπνοιας καὶ ἀγάπης μεταξὺ τῶν συμμετεχόντων καλλιεργήθηκε. Τόσο μάλιστα, πού κάποιος φίλος, μέλος ἀπὸ τὰ πρῶτα τοῦ χοροῦ, τὸν ὀνόμασε «μιὰ ἀδελφικὴ ψαλτοσυντροφία τῶν Τρικάλων»⁵. Οἱ ἐπὶ σχεδὸν μιὰ εἰκοσαετία τακτικὲς ἐβδομαδιαῖες συναντήσεις τοῦ χοροῦ, ἀπὸ τὴν σύστασή του μέχρι καὶ σήμερα, πιστοποιοῦν, νομίζω, τοῦ λόγου τὸ ἀληθές.

Εἶναι σαφές ἀπὸ τὰ προλεγόμενα ἀλλὰ καὶ ἡ ἱστορία τὸ ἀποδεικνύει ὅτι τὰ κύρια συστατικὰ στοιχεῖα στὰ ὁποῖα στηρίχθηκε τὸ

⁵ Ἡ ρῆση ἀνήκει στὸν δρ. Γρηγόριο Γ. Ἀναστασίου, διευθυντὴ τοῦ Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀναπλ. Καθηγητὴ τοῦ Τμήματος Μουσικῶν Σπουδῶν τοῦ ΕΚΠΑ, στενὸ συνεργάτη καὶ ἀδελφικὸ φίλο τοῦ Δημητρίου Μπαλαγεώργου καὶ ἐκ τῶν ἀνελλιπῶς συμμετεχόντων στίς κάθε εἴδους ἐμφανίσεις τοῦ χοροῦ, ἀπὸ τὴν ἴδρυσή του.

ὄλο ἐγγείρημα, ἡ δημιουργία δηλαδή καὶ ἡ συνολικότερη ἐξέλιξη τοῦ νέου φορέα βασίστηκε στὸ δίπτυχο: ἀγάπη γιὰ τὴν ψαλτική τέχνη, ἀφ' ἑνός, καὶ ἐπιστημονικὴ τεκμηρίωση καὶ σπουδὴ, ἀφ' ἑτέρου. Τοιμῶ, χωρὶς νομίζω νὰ λαθεύω, νὰ προσδέσω καὶ ἕνα τρίτο, καταλυτικὸ καὶ πολὺ βασικὸ κίνητρο, τὸ ὁποῖο δὲν καταγράφεται ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Δημήτριο Μπαλαγεώργο στὸ προαναφερθὲν ὑπόμνημά του οὔτε ἀναφέρεται στὸ καταστατικὸ τοῦ συλλόγου, εἶναι ὅμως πασιδηλοὸ σὲ ὅσους τὸν γνώρισαν ἀπὸ κοντὰ καὶ συνεργάστηκαν μαζί του. Κι αὐτὸ δὲν εἶναι ἄλλο ἀπὸ τὴν μεγάλη του ἀγάπη γιὰ τὴν γενέθλια πόλη του καὶ τὴν ἐπιθυμία του νὰ προσφέρει στὴν ψαλτικὴ καὶ –δι' αὐτῆς– στὴν πνευματικὴ τῆς ἀναβάθμιση.

Ὁ νεοϊδρυθεὶς χορὸς πρωτοφανερῶθηκε λίγους μῆνες μετὰ τὴν ἴδρυσή του. Στὶς 17 Ἀπριλίου τοῦ 2005, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, οἱ «Τρίκκης Μελωδοὶ» ἔψαλαν ὑπὸ τὴν χοραρχία τοῦ ἐκλιπόντος στὸν καταλυτικὸ ἑσπερινὸ τῆς πέμπτης Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν. Μάλιστα, συμβολικὰ καὶ καθόλου τυχαία, αὐτὴ ἡ πρώτη ἐμφάνιση ἔλαβε χώρα σὲ ἕναν σπουδαῖο μνημειακὸ λατρευτικὸ χῶρο, στὸν ἀριστουργηματικῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἱερὸ βυζαντινὸ ναὸ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Καλαμπάκας, τοῦ ἰ' -ια' αἰῶνος. Καὶ ἀκούστηκαν σ' αὐτὸν τὸν ἐμβληματικὸ χῶρο, μετὰ ἀπὸ αἰῶνες, σπάνια καὶ ἀνέκδοτα βυζαντινὰ ἄσματα –γιὰ νὰ δικαιολογηθεῖ καὶ ἡ ἐκ τοῦ καταστατικοῦ ἐκπορευόμενὴ δέσμευση γιὰ σπουδὴ καὶ μαθητεία καὶ φανέρωση τοῦ μελικοῦ πλοῦτου ἄλλων, παλαιότερων, λαμπρῶν ἐποχῶν– τὸ προκείμενο «Ἐδωκας κληρονομίαν» καὶ τὸ ἀργὸ ἰδιόμελο «Θαυμαστὴ τοῦ Σωτῆρος», ἀμφότερα ἐκ τοῦ ρεπερτορίου τῆς βυζαντινῆς παραδόσεως τοῦ ἰδ' αἰῶνος.

Αὐτὴν τὴν πρώτη ἐμφάνιση ἀκολούθησαν καὶ πλεῖστες ἄλλες σὲ πολιτιστικὲς καὶ ἑορταστικὲς ἐκδηλώσεις, σὲ λατρευτικὲς συνάξεις καὶ πανηγύρεις, σὲ πολὺωρες ἀγρυπνίες καὶ καταλυτικοὺς ἑσπερινούς, σὲ ἐπιστημονικὲς ἡμερίδες καὶ συνέδρια. Ἀπὸ τὸ μεγάλο πλῆθος αὐτῶν καὶ γιὰ λόγους οἰκονομίας τοῦ χρόνου, σταχυολογῶ ἐνδεικτικὰ τὶς κατὰ τεκμήριο σημαντικότερες καὶ ἄξιες ἀναφορᾶς. Ἄλλωστε, «οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ, ἀλλ' ἐν τῷ εὖ τὸ πολὺ», ἰδίως ὅταν μιλάμε γιὰ ἕνα ψαλτικὸ σύνολο ἀπὸ τὴν ἐπαρχία, μὲ ἐκ τῶν πραγμάτων περιορισμένους δυνατοῦτες πρόσβασης στὰ μουσικολογικὰ συμβαίνοντα καὶ μὲ λιγοστὲς καὶ μετρημένους εὐκαιρίες συμμετοχῆς, προβολῆς καὶ φανέρωσής του.

Τὸν Μάιο τοῦ 2006 ὁ χορὸς ἠχογράφησε τὸν μνημειώδη διπλὸ ψηφιακὸ δίσκο «*Χαίροις, Μετεώρων ὁ μελισσών*», μὲ ψάλματα ἀπὸ τὴν ἀκολουθία τῶν ὁσίων Μετεωριτῶν Πατέρων, σὲ παραγωγή τῆς ἱεραῆς μονῆς ἁγίων Πάντων Βαρλαάμ τῶν ἁγίων Μετεώρων, ἔργο ποῦ δικαίως χαρακτηρίστηκε ὡς «ψαλτικὸ ἀριστούργημα» ἀπὸ τοὺς κριτικούς⁶, ἐνῶ κατὰ τὸν Ὀκτώβριο τῆς ἴδιας χρονιᾶς προσεκλήθη καὶ συμμετεῖχε στὶς καλλιτεχνικὲς ψαλτικὲς ἐκδηλώσεις τοῦ Γ΄ Διεθνoῦς Μουσικολογικοῦ καὶ Ψαλτικοῦ Συνεδρίου ποῦ ὀργανώθηκε ἀπὸ τὸ Ἴδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὸ Μέγαρο Μουσικῆς Ἀθηνῶν.

Τὸ ἔτος 2009 οἱ «Τρίκκης Μελωδοὶ» σὲ συμπαραγωγή μὲ τὴν Ὀργάνωση «Ρωμηοσύνη» καὶ τὴν Διεύθυνση τοῦ ἱστοχώρου τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων ἠχογράφησαν τὸν διπλὸ δίσκο «*17 Τροπάρια τῆς Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν*»⁷, καὶ λίγους μῆνες ἀργότερα συμμετεῖχαν σὲ συναυλία ποῦ ὀργανώθηκε στὰ πλαίσια τοῦ Α΄ Διεθνoῦς Συνεδρίου γιὰ τὴν Σιωνίτιδα Ἐκκλησία, στὸ Πολεμικὸ Μουσεῖο τῶν Ἀθηνῶν. Ἀξιομνημόνευτη εἶναι καὶ ἡ τέλεση τῆς Παννυχίδος, τῆς ἀκολουθίας τοῦ βυζαντινοῦ κοσμικοῦ Τυπικοῦ, στὸν ἔξοχο ναὸ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου στὴν Καλαμπάκα, μὲ τὴ χρήση μάλιστα τοῦ κτιστοῦ ἄμβωνος, τοῦ περιοπτοῦ κέντρου κάθε λατρευτικῆς σύναξης κατὰ τὸ ἐνοριακὸ τυπικὸ ἀπὸ τοὺς ψάλτες καὶ τοὺς ἱερεῖς, κατὰ τὸ ἴδιο ἔτος⁸.

Ἡ μεγάλη ἀποδοχὴ τοῦ χοροῦ ἀπὸ τοὺς ἐπιστημονικούς, ψαλτικούς καὶ ἐκκλησιαστικούς κύκλους, ἤδη ἀπὸ τὸν πρῶτο καιρὸ τῆς δράσης του, συνετέλεσε σὲ πληθώρα νέων προσκλήσεων. Τὸ διήμερο 7 καὶ 8 Δεκεμβρίου τοῦ 2010 οἱ «Τρίκκης Μελωδοὶ» συμμετεῖχαν στὶς

⁶ Βλ. ἐνδεικτικῶς τὴ διδυραμβικὴ κριτικὴ τοῦ δίσκου στὸ ἄρθρο τοῦ Γιώργου Παπαδάκη, «Ψαλτικὸ ἀριστούργημα ἀπὸ τὰ Μετέωρα», *Ἡ Ἐλευθεροτυπία*, 13 Σεπτεμβρίου 2006, σ. 18.

⁷ Τὰ ἠχητικὰ καὶ τὰ μέλη σὲ γραπτὴ μορφή (παρτιτούρες) ἀναρτήθηκαν στὴν ἱστοσελίδα τῆς «Ρωμηοσύνης», στὴ διεύθυνση <https://www.romiosini.org.gr/5E23F72B.el.aspx> (πρόσβαση τὴν 30/10/2024).

⁸ Ἡ ἀκολουθία τῆς Παννυχίδος, μαζὶ μὲ σχετικὴ ὁμιλία τοῦ ὁμότιμου καθηγητοῦ κ. Γρηγορίου Θ. Στάθη, μαγνητοσκοπήθηκε μὲ τὴ φροντίδα τῆς ἱ. Μητροπόλεως Σταγῶν καὶ Μετεώρων (ἐπὶ Μητροπολίτου Σεραφεῖμ) καὶ κυκλοφορήθηκε σὲ ψηφιακὸ πολυμορφικὸ δίσκο (DVD), σὲ περιορισμένο ὅμως ἀριθμὸ ἀντιτύπων. Τὴν διάθεση τῶν δίσκων ἔχει ἀναλάβει ἐξ ὀλοκλήρου ὁ ἱερὸς ναὸς καὶ ἡ Μητρόπολη Σταγῶν καὶ Μετεώρων.

πανηγυρικές ακολουθίες κατά τὸν ἑορτασμὸ τῆς ἱερᾶς μονῆς τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης στὸ δεοβάδιστο Ὅρος Σινᾶ καὶ τὸν Μάιο τοῦ ἐπομένου ἔτους (2011) ἐφανίστηκαν στίς καλλιτεχνικές ἐκδηλώσεις τῆς Α΄ Ἐπιστημονικῆς Ἡμερίδας Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς ποὺ ὀργάνωσε ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Α.Π.Θ. στὴν αἴθουσα τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου. Κατὰ τὸν Δεκέμβριο τοῦ ἰδίου ἔτους, ὁ χορὸς ἔψαλε καὶ πάλι ἀπὸ τὴν σκηνὴ τοῦ Μεγάρου Μουσικῆς Ἀθηνῶν, συμπράττοντας μὲ τοὺς «Μαῖστορες τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης» καὶ τοὺς «Θεσσαλονικεῖς Ὑμνωδοὺς», τὴν Δραματουργία τῆς Κλίμακος τῶν Ἀρετῶν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτου, ἔργο τοῦ ὁμοτίμου καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, κ. Γρηγορίου Στάδη, τὸ ὁποῖο παρουσιάστηκε λίγο ἀργότερα καὶ στὴν πόλῃ τοῦ Βόλου.

Τὸ 2015, κατὰ μῆνα Ἰούλιο, ἐφανίστηκε στο Notre Dame Hotel Auditorium, στὰ Ἱεροσόλυμα, στίς ψαλτικές ἐκδηλώσεις τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου ποὺ ἔλαβε χώρα στὴν ἁγία Πόλῃ γιὰ τὰ μουσικὰ χειρόγραφα τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης τῶν Ἱεροσολύμων, ἐνῶ κατὰ τὴν πενθήμερη παραμονή του στὴν Ἱερουσαλὴμ ἔψαλε στίς ἀκολουθίες τοῦ Πανιέρου ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως. Τὸν Σεπτέμβριο τῆς ἴδιας χρονιᾶς μετέβη σὲ Ἰταλία καὶ Ἑλβετία, προσκεκλημένος ὑπὸ τοῦ ιδρύματος Laus Plena Foundation, σὲ συνέδριο ἀφιερωμένο στὴν χριστιανικὴ θρησκευτικὴ μουσική⁹. Αὐτὲς οἱ διπλὲς ζωντανὲς ἐφανίσεις, στὸ Βαρέζε τῆς Ἰταλίας καὶ στὸ Λουγκάνο τῆς Ἑλβετίας ἀντίστοιχα, ἠχογραφήθηκαν καὶ κυκλοφόρησαν τὸ 2016 σὲ δύο ψηφιακοὺς δίσκους¹⁰.

Τὸν Ἰούνιο τοῦ 2018 οἱ «Τρίκκης Μελωδοί» συμμετεῖχαν στοὺς πανηγυρικοὺς ἑορτασμοὺς στὴν ἱερὰ σταυροπηγιακὴ μονὴ ἁγίας Τριάδος Σπαρμοῦ τοῦ Ὀλύμπου ποὺ μεταδόθηκαν ζωντανὰ ἀπὸ τὸν τηλεοπτικὸ σταθμὸ 4E, ἐνῶ λίγους μῆνες ἀργότερα, τὸν Δεκέμβριο τοῦ ἔτους, ἔψαλαν κατὰ τὴν πολύωρη ἀγρυπνία στὴ Λαύρα τοῦ ὁσίου Σάββα τοῦ ἡγιασμένου, στὴν ἔρημο τῆς Ἰουδαίας. Στὴν ἴδια

⁹ Λίγα στοιχεῖα γιὰ αὐτὸ τὸ πρόγραμμα τοῦ ιδρύματος βλ. στὴν ἠλ. διεύθυνση <https://www.lausplenafoundation.ch/en/projects/cd-glimpse-richness-christian-sacred-music-traditions-chant-thriceholy-hymn>.

¹⁰ Πρόκειται γιὰ τοὺς ψηφιακοὺς δίσκους “*Chant the Thriceholy Hymn, Word and Melody from the Byzantine Liturgical Tradition*” καὶ “*A Glimpse on the Richness of Christian Sacred Music Traditions*”. Ἀμφότεροι κυκλοφορήθηκαν σὲ περιορισμένο ἀριθμὸ ἀντιτύπων, σὲ παραγωγὴ τοῦ Laus Plena Foundation.

μονή ὁ χορὸς ἔψαλε καὶ κατὰ τὶς πανηγυρικὲς ἀκολουθίες τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, τοῦ ὁσίου Σάββα καὶ τοῦ ἁγίου Νικολάου καὶ τὴν ἐπόμενη χρονιά. Τὸν δὲ Μάιο τοῦ 2019 ἐμφανίστηκε στὶς λατρευτικὲς ἐκδηλώσεις τῆς ἁγίας Λυδίας τῆς Φιλιππησίας, μὲ ταυτόχρονη τηλεοπτικὴ καὶ ραδιοφωνικὴ κάλυψη τῶν ἀκολουθιῶν, στὸν ἱερὸ ναὸ τῆς ἁγίας στὴν Ἀσπροβάλτα Θεσσαλονίκης.

Μετὰ τὴν ὑποχρεωτικὴ –διάρκειας σχεδὸν τριῶν ἐτῶν– διακοπὴ κάθε δημόσιας ἐμφάνισης, λόγῳ τῶν περιοριστικῶν μέτρων, ἡ δράση τοῦ χοροῦ συνεχίστηκε. Συμμετεῖχε στὶς πανηγυρικὲς ἑορταστικὲς ἐκδηλώσεις τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ Μεγάλου Μετεώρου κατὰ τὴν ἑορτὴ τῆς Μεταμορφώσεως καὶ τῆς ἱερᾶς μονῆς Βαρλαάμ στὴν ἑορτὴ τῶν ἁγίων Πάντων, ἐνῶ τὸ ἔτος 2023 οἱ «Τρίκκης Μελῳδοὶ» μετέβησαν καὶ πάλι στὸ Ἰσραὴλ καὶ ἔψαλαν κατὰ τὶς πανηγυρικὲς ἀκολουθίες τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου στὴν Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας καὶ λίγες ἑβδομάδες ἀργότερα στὴν Κανά, κατὰ τοὺς ἑορτασμοὺς τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Θωμᾶ.

Τελευταία ψαλτικὴ πράξη, μόλις λίγους μῆνες πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Δημητρίου Μπαλαγεώργου, καταγράφεται ἡ ἠχογράφηση μελῶν ἐκ τῆς πανηγυρικῆς ἀκολουθίας τῶν προσφάτως ἁγιοκαταταχθέντων ἁγιορειτῶν ὁσίων Ἰωσήφ τοῦ Ἦσυχαστοῦ καὶ Δανιὴλ καὶ Ἐφραίμ τῶν Κατουνακιωτῶν, ἐφόρων καὶ προστατῶν τῆς ἐπισκοπῆς Τολιάρας καὶ Νοτίου Μαδαγασκάρης τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας. Αὐτὴ ἡ ψηφιακὴ ἔκδοση, ἀτυχῶς, ἐκκρεμεῖ καὶ δὲν ἔχει ἀκόμη ὀλοκληρωθεῖ.

Κατακλείοντας τὰ ἀξιοσημεῖωτα πεπραγμένα τοῦ χοροῦ, ἐπιβάλλεται νὰ ἀναφερθῶ καὶ σὲ μιὰ ἀξιόλογη πρωτοβουλία διοργάνωσης μιᾶς σειρᾶς σεμιναρίων δημόσιου χαρακτῆρα στὴν πόλη τῶν Τρικάλων ἀπὸ τὸ 2019 καὶ μετὰ. Αὐτὸς ὁ κύκλος διαλέξεων-συζητήσεων εἶχε σκοπὸ τὴν προβολὴ μὲ ἐπιστημονικὴ διακρίβωση θεμάτων καὶ ὑποθέσεων, καὶ τὴ φανέρωση τῶν εἰδικῶν ἐνασχολήσεων τῶν προσκεκλημένων ἐπιστημόνων-ἐρευνητῶν μὲ κατάθεση τῶν ἐπιστημονικῶν τους ἀπόψεων καὶ τῶν πολὺπτυχων γνώσεών τους. Ἔτσι, ὑπὸ τὸν γενικὸ τίτλο «Βυζαντινομουσικολογικὲς Συναντήσεις», ἔλαβαν χώρα συνολικὰ τέσσερις διαλέξεις-ὀμιλίες καταξιωμένων ἐπιστημόνων, μουσικολόγων καὶ θεολόγων, μὲ θεματολογία σχετικὴ μὲ τὴν ἑρμηνεῖα τῆς ψαλτικῆς, τὴν ὕμνολογία, τὴν ψαλτικὴ παράδοση τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως καὶ τοῦ τυπικοῦ τῶν ἀκολουθιῶν, ἀντίστοιχα. Δυστυχῶς, καὶ

αὐτὴ ἢ πολὺ σημαντικὴ γιὰ τὰ τοπικὰ ψαλτικὰ πράγματα πρωτοβουλία τοῦ ἰδρυτῆ καὶ χοράρχη τοῦ χοροῦ, διακόπηκε ξαφνικὰ ἔνεκα τῆς πανδημίας.

Εἶναι ἀδιαμφισβήτητο ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ καὶ ἡ ἐπιστήμη τῆς βυζαντινῆς μουσικολογίας ὀφείλουν πολλὰ στὸν προικισμένο μὲ πολλὰ χαρίσματα Δημήτριο Μπαλαγεώργο. Ἡ ἐπιστημονικὴ του συγκρότηση, ἡ ἐργατικότητά του, ἡ μεθοδικὴ του διδασκαλία, ἡ ἀταλάντευτη στάση του, οἱ παραινέσεις του, οἱ συμβουλές του, ἡ ἀγάπη του καὶ τὸ ὑψηλὸ αἶσθημα τῆς εὐθύνης ἀπέναντι στὴν εὐλογημένη τέχνη ποὺ ποικιλοτρόπως ὑπηρέτησε ἀποτελοῦν πολύτιμη παρακαταθήκη καὶ ἀνεκτίμητη κληρονομιά, ὄχι μόνο γιὰ τοὺς ἐπιγόνους του τρικκαίους ψάλτες ἀλλὰ καὶ γιὰ κάθε ἀσχολούμενο.

Περαίνοντας τὸν σύντομο αὐτὸ λόγο, ἐπιτρέψτε μου νὰ δανειστῶ καὶ πάλι τὰ λόγια τοῦ ἀπόντος –ἀλλὰ πάντοτε παρόντος στὴ μνήμη μας– φίλου καὶ δασκάλου, τὸν ὁποῖο τιμοῦμε σήμερα.

Ἡ Ψαλτικὴ εἶναι Τέχνη· σὰν Τέχνη εἶναι ἐλεύθερη. Ἡ ἐρμηνευτικὴ ἔκφραση εἶναι ὑποκειμενικὴ ὑπόθεση. Ἡ γνώση τοῦ χοράρχη, τὸ τάλαντό του, ἡ ψαλτικὴ καλλιέργεια τῶν μελῶν τοῦ χοροῦ, ἡ ὀρθὴ ἀπόδοση τῶν ψαλτέων, εἶναι παράγοντες ποὺ διαφοροποιοῦν τὴν ἔκφραση καὶ τὸ ὕφος τοῦ κάθε χοροῦ ψαλτῶν. Τὰ στοιχεῖα αὐτά, μαζὶ μὲ τὴν εὐρύτητα τῆς ἀντίληψης, τὸν σεβασμὸ στὴν παράδοση, τὴν κατάρτιση καὶ τὴν πειθαρχία στὰ συμπεράσματα τῆς ἔρευνας, ἀποτελοῦν τὸ μεγάλο ἐχέγγυο τῆς σωστῆς προώθησης καὶ ἐρμηνείας τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης. Αὐτὴ τὴν Τέχνη πρέπει νὰ διακονήσουμε ὅλοι μας.

Ζήσιμης Φεσκέδα

Τὸ λογότυπο τοῦ Χοροῦ, συντεθειμένο μὲ σημαδόφωνα τῆς παλαιᾶς σημειογραφίας (ἔργο τοῦ Χριστοφόρου Λάσκου)

Dimitrios Laskos

The “Trikkis Melodoi” Choir under Dimitrios K. Balageorgos: A Twenty-Year Journey of Artistic Activity and Contribution to Ecclesiastical Music

In the Fall of 2004, Dimitrios K. Balageorgos –at the time, lecturer of Byzantine Musicology in the Dept of Music Studies in the University of Athens- sent a public letter, addressed to the psaltic community of his hometown, entitled “*Memorandum about the Psaltic Art and about the establishment of a Choir of Chanters in the town of Trikala*” (Thessaly, Greece). As a result, a few weeks later, the Choir of Chanters “Trikkis Melodoi” («Τρίκκης Μελωδοί») was founded. The Choir’s objectives and main goals were the presentation of the byzantine and post-byzantine musical tradition along with the participaton in Holy Services (Vespers, Orthros and Divine Liturgies) held in Greek Orthodox Monasteries, Holy Temples and Concerts Halls in Greece or abroad. According to D. K. Balageorgos state-ments, “*the knowledge of the choir director, his talent, the chanting culture of the chorus members and the correct performance of the chants, are factors that differentiate the expression and style of each Choir of Chanters. These elements, combined with the perception, respect for tradition, training and discipline in the conclusions of the musicological research constitute the great guarantee of the correct promotion and interpretation of the Psaltic Art. This Art must be served by all of us*”. And, in fact, the Choir served the Art of Chanting in many ways. During it’s short life and under the direction of Dimitrios K. Balageorgos, the Choir performed in some of the most famous sacred places on the entire Orthodox East, such as the Church of the Holy Sepulchre in Jerusalem (Israel), the Holy Monastery of St Catherine at Mt Sinai (Egypt), the Holy Monastery of St Savvas the Sanctified in the Judean desert (Israel), the Greek Orthodox Church of the Annunciation in Nazareth (Israel), the Holy Monastery of the Transfiguration of Christ (Great Meteoron) and the Monastery of Varlaam in Holy Meteora (Greece). The Choir has also participated in numerous live concerts in Greece

(Athens, Thessaloniki, Volos, Karditsa, Trikala), Cyprus (Nicosia), Italy (Milan, Varese) and Switzerland (Lugano).

“Trikkis Melodoi” have also recorded the following CDs

1. “*The hive of Meteora, rejoices*”, double CD, containing chants from the service of the holy Meteorite Fathers, Monastery of Varlaam, Holy Meteora, 2006
2. “*17 hymns of Mother of Churches*”, NGO “Romiosini” of the Greek Orthodox Patriarchate of Jerusalem, 2009
3. “*Chant the Thriceholy Hymn, Word and Melody from the Byzantine Liturgical Tradition*”, Laus Plena Foundation, 2016
4. “*A Glimpse on the Richness of Christian Sacred Music Traditions*”, Laus Plena Foundation, 2016
5. “*Chants of the service of Saints Joseph, Daniel & Efraim the Hagiorites*”, Saint Diocese Orthodoxe de Tulear – Madagascar, 2022 (pending).